

СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ШКОЛИ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ В УЧНІВ УМІНЬ І НАВИЧОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАВИГАЦІЇ

Клейн Олена Вікторівна,

учитель Одеської спеціалізованої школи №117, лауреат конкурсу «Учитель року 2013» у номінації «Інформатика».



Протягом останніх декількох років працюю над створенням інформаційного середовища Одеської СПШ №117 і розвитком в учнів інформаційної навігації. У школі створена локальна мережа, до якої підключено 43 ПК з різними рівнями доступу і можливістю дистанційного керування; індивідуальні електронні пристрої учнів (планшети, смартфони тощо), сайти: школи, керівних органів; блоги, індивідуальні сторінки, групи у соціальних мережах, через які працюють учителі-предметники, класні керівники, батьківські ради, учнівські об'єднання; сервіси Google-disk, Dropbox, банк матеріалів, який у цей час розташовано в папках суспільного доступу шкільних комп'ютерів (рис. 1).

Інформаційна навігація (рис. 2) є інструментом для відкриття вікна у світ, дозволяючи учню пройтися залами Лувру або Ермітажу. Поспілкуватися з однолітками з інших країн, у тому числі, під час розробки суспільних наукових проєктів. Попри це, сучасні технології дозволяють декільком користувачам одночасно працювати з електронними документами, які зберігаються за допомогою сервісів, аналогічних Drive.Google. Уміння знайти необхідну інформацію швидко і безпечно, обирати з великого обсягу отриманої за запитом інформації доцільну — усе це є метою розвитку інформаційної навігації.

Інформаційна навігація у режимі он-лайн допомагає учням поглибити свої знання у сферах, які зацікавили учня. Це дозволяє зробити крок за межі програми, за якою навчаються у школі. Уміння працювати з інтерактивними навчальними посібниками, мережевими енциклопедіями, знаходити курси за бажаним профілем або просто знайти відповідь на запитання «Як зробити...» — може стати дуже важливим для

виконання вже не навчальних, а професійних робочих проєктів. Ми виховуємо випускників школи як спроможних і успішних працівників на сучасному ринку праці.

ІТ-центр школи дозволяє виконувати такі види робіт:

- розробка навчально-методичного супроводу уроків інформатики (інформаційний супровід, банк індивідуальних завдань практичної спрямованості для учнів);

- створення методичних рекомендацій щодо системи роботи вчителя інформатики, спрямованих на розвиток уміння всіх учасників навчально-виховного процесу працювати в інформаційному полі й розв'язувати поставлені завдання у співпраці з іншими;

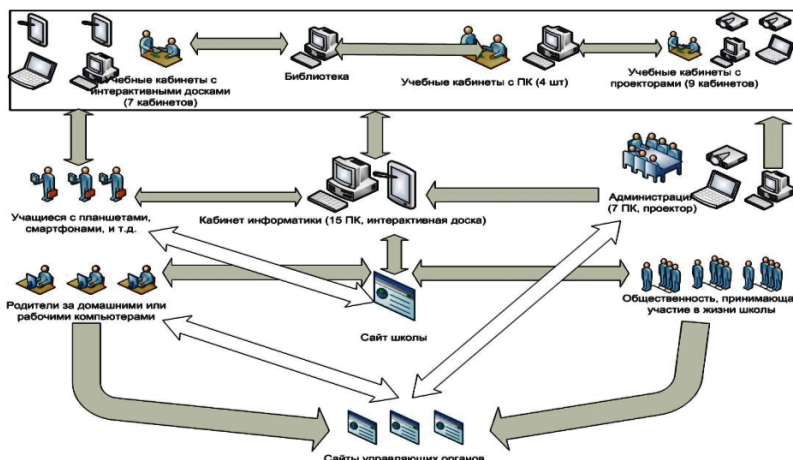


Рис. 1



Рис. 2

- розробка інтегрованих уроків і допомога у розробці уроків з ІКТ-підтримкою; видання методичних посібників для вчителів щодо використання методу проектів й опанування окремими програмами;
- створення хмарного ресурсу для збереження матеріалів банку дидактичних даних, навчання всіх учасників навчально-виховного процесу використання цього ресурсу;
- упровадження системи ділових й інтелектуальних ігор на уроках інформатики й у позаурочній діяльності;
- створення різновікового шкільного клубу інтелектуальних ігор;
- організація роботи літнього Міжнародного інтелектуального дитячого табору (МІДТ).

Розподіл ресурсів інформаційного середовища школи представлений на рис. 3.

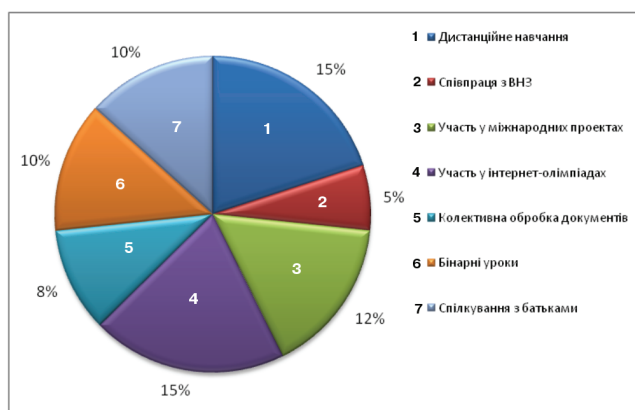


Рис. 3

Сучасний урок інформатики передбачає нову організацію освітньо-виховного процесу, яка сформує особистість з динамічним і гнучким мисленням, розвинутим інтелектом і системою загальнолюдських цінностей. Ця задача реалізується шляхом проектування уроків і використання всього спектру сучасної методології. Для всіх вікових категорій учнів я розробила комплекс ділових й інтелектуальних ігор, який використовую на різних етапах уроку залежно від мети (рис. 4).

Розширенню інформаційного простору учня сприяють: довідкове повідомлення «Цей день у історії...» — кожного уроку, готують учні; використання завдань прикладного характеру, наприклад, під час вивчення презентацій — підготовка доповідей з інших предметів за допомогою презентації й пошуку інформації на уроках інформатики й удома, проведення уроків у формі «Квесту», що потребують від учнів не тільки знань з інформатики, умінь використання ресурсів інформаційного середовища школи, але й розв'язування логічних завдань. Різноманітні форми активізації опорних знань і зворотного зв'язку наприкінці уроку сприяють розвитку вміння швидко обробляти інформацію, робити висновки.

З метою спільної діяльності вчителя з учителями-предметниками щодо створення інформаційного середовища як засобу розвитку в учнів умінь і навичок інформаційної навігації, мною створені:

- електронний методичний довідник як для вчителів, так і для учнів, «Метод проектів у школі», реалізо-



Рис. 4

ваний у вигляді електронного підручника й у формі друкованого видання;

- навчально-методичний посібник з роботи в редакторі презентацій;
- комплекси уроків для дистанційного навчання;
- шкільна бібліотека відкритих уроків учителів з використанням ІКТ;
- проведення творчих звітів у вигляді презентацій з використанням статистичних розрахунків і представлення цих розрахунків у вигляді діаграм засобами табличного редактора.

Нині не тільки відкриті уроки, а й звичайні робочі уроки вчителів історії, математики, фізики, хімії, англійської мови, початкових класів, фізичної культури проводяться з використанням підтримки засобами сучасних технологій.

Особливе місце в електронно-методичній скарбниці школи займає розробка — комплекс уроків фізичної культури з повною (на 45 хвилин кожний) підтримкою аудіо-відеосупроводом. Унікальність розробки не тільки в ілюстрації кожного з етапів уроку до кожного з основних модулів вивчення фізичної культури. Вважаючи, що урок фізичної культури має бути уроком для кожної дитини, з будь-якою групою здоров'я, ми розробили цей комплекс з учнями, які відносяться до спеціальної групи здоров'я, що дозволяє їм брати активну участь в уроках, виконуючи роль групи технічної підтримки уроку.

Інформатика — це наука про інформацію, і я очолюю клуб з інтелектуальних ігор школи, де вчу учнів, фактично, обробляти інформацію, яка надається в запитаннях інтелектуальних ігор, і знаходити правильну відповідь. Як результат — 35 перемог у різних змаганнях за 3 останні роки: «Сказочний сундучок» — конкурс юних читачів, для школярів Росії, України, Білорусі, Естонії, Вірменії, Фінляндії. Наші учні зайняли 1 місце серед 878 команд. «Южный ветер» — турнір з

«Що? Де? Коли?», де змагалися школярі і студенти 11 країн, команда нашої школи виборола 1 місце. З 2003 року я є одним з організаторів Міжнародного інтелектуального дитячого табору.

Я вважаю, що досвід моєї роботи може бути корисним для всіх учасників навчально-виховного процесу. Ідею створення інформаційного середовища школи варто підтримати у школах України. Доцільне використання інформаційного середовища, розвиток в учнів інформаційної навігації дозволить школам зробити крок уперед у інноваційній методології в шкільній освіті й вихованні.

★ ★ ★

З ДОСВІДУ УЧАСТІ У КОНКУРСІ «УЧИТЕЛЬ РОКУ 2013» У НОМІНАЦІЇ «ІНФОРМАТИКА»

Коршунова Ольга Вікторівна,

*вчитель інформатики Зміївського ліцею №1 імені З.К. Слюсаренка
Харківської області, лауреат конкурсу «Учитель року 2013».*

Коли мені запропонували взяти участь у конкурсі, першою відповіддю було — «ні». Навіщо мені це потрібно? Хто добровільно хоче випробувати себе на міцність, пройти всі круги цього випробовування, дозволити оцінювати себе? А якщо це повний провал? Бо оцінка це ж суб'єктивне поняття. Я завжди кажу своїм учням: «Головне не бал, який вам виставили, бо він залежить від багатьох факторів, а ваш особиста маленька перемога». Науковці тут почнуть заперечувати і говорити, що є єдиний критерій оцінювання і вчителі мають його дотримуватися. Але на практиці оцінювання одного вчителя й іншого відрізняються. На оцінку впливають особиста «суворість» вчителя, порівняльна характеристика оточуючих учнів, настрої, виховні функції та інше.

Ось і в цьому конкурсі, як і в інших, суб'єктивність оцінювання є і завжди буде. У педагогіці багато різних поглядів і різних напрямків, оцінювання завжди буде пов'язано з поглядами тих, хто нині буде оцінювати конкурс. Навіщо ж тоді брати участь? Чи можна підготуватися на всі 100% і бути впевненим у перемозі?

По-перше, готуючись до конкурсу, кожний робить величезний прорив у своїй теоретичній підготовці (те, що без конкурсу пізнавалося б п'ятирічку, долається за кілька місяців). Учителі-конкурсанти штудують величезну кількість педагогічної літератури. За час підготовки до конкурсу, я придбала багато нових книжок з педагогіки, опрацьовувала їх та захоплено ділилась враженнями зі своїми колегами. Одного разу, коли я молодому колезі рекламувала одну з книжок, що мене захопила, і радила її прочитати, почула відповідь «Педагогіка — вона мені ще в інституті набридла. Як вона мені допоможе у реальному житті? На реальних уроках?» Але, ж він ще не розуміє, що набагато цікавіше опрацьовувати таку літературу, коли вже маєш досвід роботи і, читаючи і перекладаючи на реальні умови, переосмислюючи свій досвід.

По-друге, конкурс — це зустріч з тими, кого вважають найкращими фахівцями з предмету у своєму районі, області, країні. Знайомство з досвідом роботи інших, присутність на майстер-класах, обмін думками, знайомство з творчими людьми, усе це дає в руки кожному

Література

1. Рудик Г.А. Современный урок: изменение парадигмы и технологии [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ifets.ieee.org/russian/depository/v13_i3/pdf/14r.pdf.
2. Дж. Маклин. Пространство знаний и глобализация духа [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.vremya.ru/2006/110/4/155019.htm>.
3. Клейн О.В. Методичний посібник для вчителів з використання методу проектів у сучасній школі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.dropbox.com/s/2t8wwqm4c5w45yj/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BA%D0%B0.docx>.
4. Международный интеллектуальный детский лагерь [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.midl-odessa.ucoz.ru>.



конкурсанту безліч ідей, новинок, розширює кругозір, запалює. Один із конкурсантив, після пережитої контрольної роботи в серцях казав: «Щоб я, ще один раз взяв участь у цьому конкурсі... Ні за що!», а потім, коли випробовування було вже позаду, він, хоча і не виборив призового місця, із захопленням дякував долі, за те що йому судилось познайомитись з такою кількістю цікавих людей, фахівців у своїй справі, учителів від бога.

Так, «ситуація успіху», про яку ми пам'ятаємо у своїй педагогічній діяльності, поширюється не тільки на учнів, а і на вчителів теж. Легко розмірковувати, коли ти один із переможців. А що робити тим, хто розчарований своїм результатом? Історія конкурсу має такі випадки, коли один із найкращих учителів, не пройшовши у дванадцятку, отримує таку моральну травму для себе, що зовсім кидає педагогічну діяльність. Я вважаю, що ті, хто зважилися випробувати себе на міцність, мають бути готовими до будь-якого результату і відноситись до цього, як до змагання, у якому окрім підготовки, ще завжди є фактор везіння (оцінюють же не всю педагогічну діяльність, а саме за виступ на конкурсі): жеребкуванням визначається порядок проведення етапів конкурсу, класи у яких проводяться уроки, теми уроків і елементарно може не вистачити для перемоги не професіоналізму, а саме везіння. У обласних інститутах удосконалення вчителів уже мають практику проведення з майбутніми конкурсантами психологічних тренінгів і це правильний захід. Бо конкурсанта, окрім «стресу», після оголошення результатів конкурсу, ще очікує психологічна напруга протягом усього випробовування, коли ти знаходишся в оточенні не тільки гарних фахівців, а все ж такі своїх суперників, а важким виявляється не той іспит, який важко проходить, а той, котрого «важко» чекаєш.

До переваг участі в конкурсі я також віднесла б досвід, отриманий мною під час виконання робіт з пере-